

Hjemmeeksamen i MET1180¹ - Matematikk for siviløkonomer

10. desember 2020

LØSNINGSFORSLAG

Oppgave 1

$$\begin{array}{r} (6x^3 + 23x^2 + 19x + 14) : (x + 3) = 6x^2 + 5x + 4 + \frac{2}{x + 3} \\ \underline{-6x^3 - 18x^2} \\ 5x^2 + 19x \\ \underline{-5x^2 - 15x} \\ 4x + 14 \\ \underline{-4x - 12} \\ 2 \end{array}$$

Resten er altså 2.

Oppgave 2

Hvis r er internrenten er nåverdien av kontantstrømmen $-25 + \frac{50}{e^{5r}} = 0$. Det gir likningen $e^{5r} = \frac{50}{25} = 2$, dvs $r = \frac{\ln 2}{5} = \underline{\underline{13,86\%}}$.

Oppgave 3

Ved kjerneregelen med $u(p) = -0,2p$ får vi $D'(p) = -0,2 \cdot D(p)$ og dermed at elastisitetsfunksjonen er

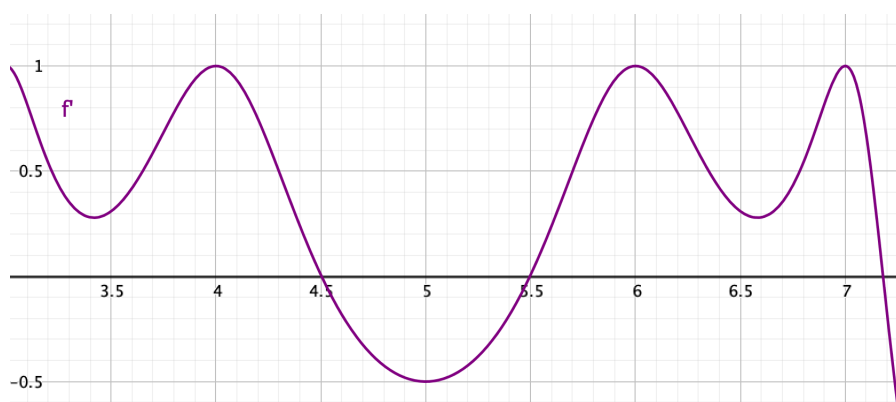
$$\varepsilon(p) = \frac{D'(p) \cdot p}{D(p)} = \frac{-0,2 \cdot D(p) \cdot p}{D(p)} = -0,2p$$

Etterspørselen er *elastisk* for de priser p slik at $\varepsilon(p) < -1$, dvs $-0,2p < -1$, dvs $p > 5$.

Etterspørselen er *uelastisk* for de priser p slik at $\varepsilon(p) > -1$, dvs $0 < p < 5$.

Etterspørselen er *nøytralelastisk* for prisen p slik at $\varepsilon(p) = -1$, dvs $p = 5$.

Oppgave 4

Figur 1: Grafen til $f'(x)$

¹Eksamenskoden MET11805

- (A) $f(x)$ har tre stasjonære punkter er riktig fordi et nullpunkt for $f'(x)$ er et stasjonært punkt for $f(x)$ og vi teller tre nullpunkter for $f'(x)$.
- (B) $f(x)$ er konveks i intervallet $[5, 6]$ er riktig fordi $f(x)$ er konveks for de x slik at $f''(x) \geq 0$ som stemmer fordi vi ser at stigningstallet til tangenten til grafen til $f'(x)$, dvs $f''(x)$, er større eller lik 0 i intervallet.
- (C) $f(x)$ er konveks i intervallet $[4,5, 5,5]$ er ikke riktig fordi stigningstallet til tangenten til grafen til $f'(x)$, dvs $f''(x)$, er negativ for x mellom 4,5 og 5.
- (D) $f(x)$ er voksende i intervallet $[6, 7]$ er riktig fordi $f'(x)$ er positiv for alle x i intervallet.

Oppgave 5

Hvis et produkt av tre tall er lik 0 må minst en av faktorene være 0. Dvs $x^2 - 5 = 0$ som gir $x = \pm\sqrt{5}$ eller $e^x - 2 = 0$ som gir $x = \ln(2)$, eller $\ln(x) = 0$ som gir $x = e^0 = 1$. Men $\ln(x)$ er bare definert for positive x og det samme gjelder derfor likningen. Dermed er x enten lik $\sqrt{5}$, $\ln(2)$, eller 1.

Oppgave 6

Hvis du hver måned i 10 år betaler 5000 inn på en konto med 0,2% månedsrente (dvs 2,4% nominell rente og månedlig forrentning) med første innbetaling i dag så vil summen representere fremtidsverdien til kontantstrømmen (dvs saldo) om 10 år. Den månedlige vekstfaktoren er $1 + 0,2\% = 1,002$ og $5000 \cdot 1,002^n$ representerer fremtidsverdien til innbetaling nr. $(121 - n)$.

Oppgave 7

For å finne funksjonsuttrykket $g(x)$ løser vi først likningen $y = \ln(x - 1)$ for x . For å få $x - 1$ «ut» av $\ln$ setter vi venstre og høyre side av likningen inn i $e^{(-)}$. Det gir $e^y = e^{\ln(x-1)} = x - 1$, dvs $x = e^y + 1$. Så bytter vi variabler og får $g(x) = e^x + 1$.

Fordi $f(x) = \ln(x - 1)$ er (strengt) voksende vil den minste verdien være $f(2) = \ln(1) = 0$. Fordi $f(x)$ vokser uten øvre begrensning ($\lim_{x \rightarrow \infty} \ln(x - 1) = \infty$) og er kontinuerlig vil $V_f = [0, \infty)$. (Alternativt argument: likningen $f(x) = c$ har løsninger for x i intervallet $D_f = [2, \infty)$ for alle $c \geq 0$, nemlig $x = e^c + 1$). Generelt gjelder $D_g = V_f$. Derfor er $D_g = [0, \infty)$.

Oppgave 8

Hyperbelfunksjonen kan skrives på standardformen $f(x) = c + \frac{a}{x-b}$ hvor $b = 5$ og $c = 100$, dvs $f(x) = 100 + \frac{a}{x-5}$. Fra $f(6) = 112$ får vi derfor likningen $100 + \frac{a}{6-5} = 112$, dvs $a = 12$ og $f(x) = 100 + \frac{12}{x-5}$. Dermed får vi $f(17) = 100 + \frac{12}{17-5} = \underline{101}$.

Oppgave 9

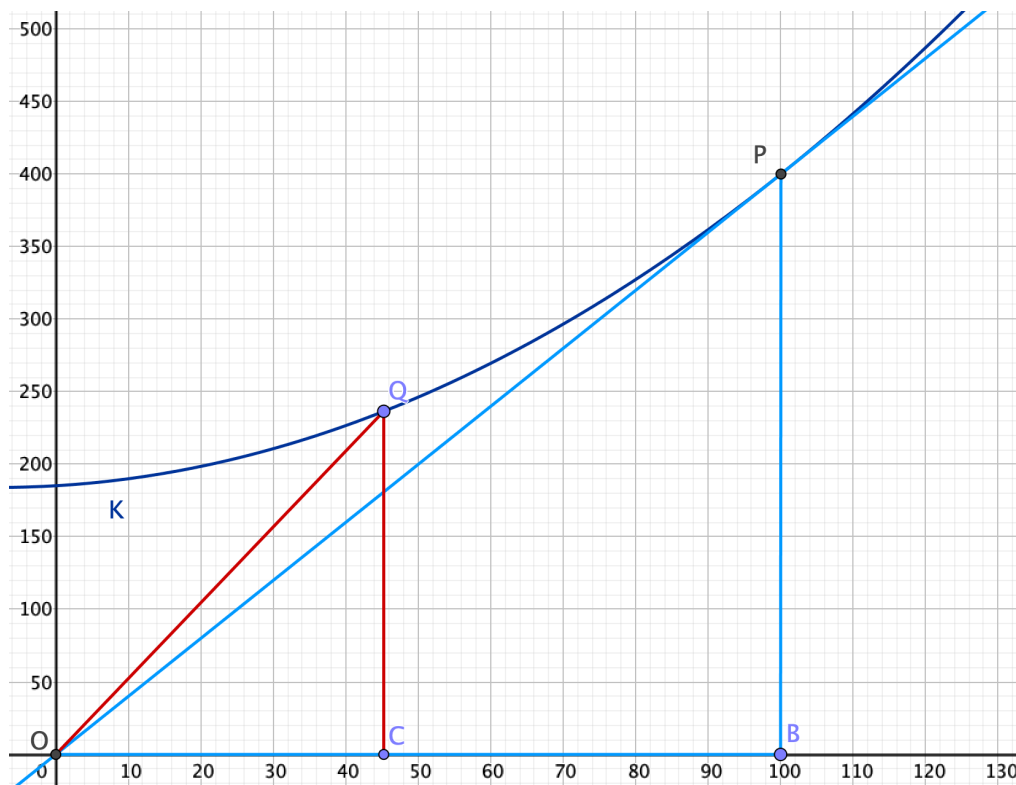
Kjerneregelen for derivasjon av sammensatte funksjoner sier at $f'(x) = g'(u(x)) \cdot u'(x)$. Dvs at $f'(12) = g'(u(12)) \cdot u'(12) = g'(52) \cdot u'(12) = 32 \cdot (-0,1) = \underline{-3,2}$.

Oppgave 10

Taylorpolynomet av andre grad til $f(x)$ i 30 er $P_2(x) = 700 + 5(x - 30) - 0,5(x - 30)^2$. Dermed er $f(31) \approx P_2(31) = \underline{704,5}$.

Oppgave 11

I figur 2 ser du grafen til kostnadsfunksjonen med tangenten gjennom origo og et ikke-optimalt punkt Q.

Figur 2: Kostnadsfunksjonen $K(x)$

Når kostnadsfunksjonen er strengt konveks ($K''(x) > 0$) slik som her, vil den tangenten til kostnadsfunksjonen som går gjennom origo ha minimal enhetskostnad som stigningstall og x -koordinaten til tangeringspunktet vil være kostnadsoptimum. Vi ser at punktet $P = (100, 400)$ tilnærmet er dette tangeringspunktet, derfor er minimal enhetskostnad lik $\frac{400}{100} = \underline{4}$ og kostnadsoptimum er gitt ved $x = 100$.

Ved et resultat i kurset er kostnadsoptimum løsningen på likningen $K'(x) = A(x)$ hvor $A(x) = \frac{K(x)}{x}$ er gjennomsnittlig enhetskostnad for x produserte enheter. Tangentmetoden for å finne minimal enhetskostnad fungerer dermed fordi stigningstallet til tangenten som går gjennom origo både er $K'(100)$ og $\frac{K(100)}{100} = A(100)$. Vi ser også at linjen gjennom origo og et annet punkt Q på grafen til $K(x)$ har høyere stigningstall. Dermed er $x = 100$ kostnadsoptimum.

Oppgave 12

Standardformen for ellipselikningen gir

$$\frac{(x - 3)^2}{(\sqrt{3})^2} + \frac{(y - 4)^2}{(\sqrt{6})^2} = 1$$

Ved å multiplisere begge sider av likningen med $(\sqrt{3})^2 \cdot (\sqrt{6})^2 = 3 \cdot 6 = 18$ får vi likningen

$$6(x - 3)^2 + 3(y - 4)^2 = 18 \quad \text{dvs} \quad 6x^2 - 36x + 54 + 3y^2 - 24y + 48 = 18$$

Vi deriverer begge sider av likningen med hensyn på x og får (ved bl.a. kjerneregelen)

$$12x - 36 + 6yy' - 24y' = 0$$

som vi løser for y' og får $6(y - 4)y' = 12(3 - x)$, dvs

$$y' = \frac{12(3 - x)}{6(y - 4)} = \frac{2(3 - x)}{(y - 4)}$$

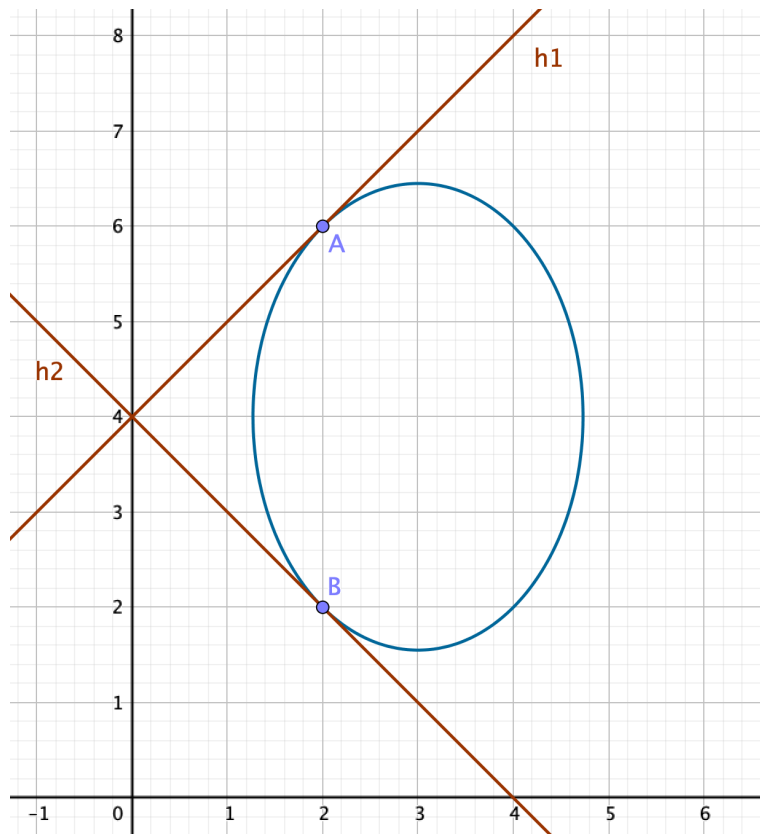
Når $x = 2$ får vi fra ellipselikningen at $\frac{(2-3)^2}{3} + \frac{(y-4)^2}{6} = 1$, dvs $(y - 4)^2 = 6(1 - \frac{1}{3}) = 6 \cdot \frac{2}{3} = 4$.
 Dermed er $y = 4 \pm 2$, dvs $y = 6$ eller $y = 2$.

For punktet $(2, 6)$ har vi stigningstallet $y' = \frac{2(3-2)}{(6-4)} = 1$ for tangentfunksjonen $h_1(x)$.
 Ettpunktspunktformelen gir da at

$$h_1(x) - 6 = 1 \cdot (x - 2) \quad \text{dvs} \quad \underline{\underline{h_1(x) = x + 4}}$$

For punktet $(2, 2)$ har vi at stigningstallet $y' = \frac{2(3-2)}{(2-4)} = -1$ for tangentfunksjonen $h_2(x)$.
 Ettpunktspunktformelen gir da at

$$h_2(x) - 2 = (-1) \cdot (x - 2) \quad \text{dvs} \quad \underline{\underline{h_2(x) = -x + 4}}$$

Figur 3: Ellipsen med to de tangentene for $x = 2$